

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે  
ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૯૦/૨૦૦૧

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી કે. જે. ઠાકર

- ૧ શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના રિપોર્ટરોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?
- ૨ રિપોર્ટરને મોકલવો કે નહીં?
- ૩ શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?
- ૪ શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર સવાલનો સમાવેશ થાય છે?

ગુજરાત રાજ્ય... અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

આદમભાઈ ઈબ્રાહિમભાઈ દાસુ પટેલ અને ૧...  
સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે સરકારી વકીલ સુશ્રી એમ. એચ. ભટ્ટ

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૨ તરફે વકીલ શ્રી એસ. કે. બુખારી  
સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ (હાલ મૃતક) તરફે નોટિસની  
બજવણી કરાઈ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કે. જે. ઠાકર

તારીખ: ૧૩/૦૩/૨૦૧૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. આ અપીલ દ્વારા, અપીલકર્તા – રાજ્યએ, લર્નડ સેકન્ડ એક્સ્ટ્રા આસિસ્ટન્ટ  
સેશન્સ જજ અને સ્પેશિયલ જજ (એટ્રોસિટી), ભરૂચ (ટૂંકમાં, 'ટ્રાયલ કોર્ટ') ના  
ચુકાદા અને હુકમ, તારીખ : ૧૮.૧૧.૨૦૦૦, જે સ્પેશિયલ એટ્રોસિટી કેસ નં.  
૧૧૨/૧૯૯૯માં આપવામાં આવેલ, જેના દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે મૂળ  
આરોપીઓ – સામાવાળા નં. ૧ અને ૨ ને અહીં, ભારતીય દંડ સંહિતાની કલમ  
૨૯૭, ૩૨૩, ૫૦૪, ૫૦૬(૨) સાથે વાંચતા કલમ ૧૧૪, અનુસૂચિત જાતિ  
અને અનુસૂચિત જનજાતિ (અત્યાચાર નિવારણ) અધિનિયમની કલમ ૩(૧)  
(૧૦) અને બોમ્બે પોલીસ એક્ટની કલમ ૧૩૫ હેઠળના આરોપમાંથી મુક્ત કર્યા  
છે, તેને પડકાર્યો છે.

૨. ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરાયેલા ફરિયાદી પક્ષના કેસની ટૂંકી હકીકતો એ છે કે  
મૂળ ફરિયાદીએ પોલીસમાં ફરિયાદ નોંધાવી હતી, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે  
ફરિયાદી અનુસૂચિત જાતિના છે અને કવિ ગ્રામ પંચાયતની સંસ્થાના ચૂંટાયેલા

સભ્ય છે. ફરિયાદમાં આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે કે આરોપી નંબર ૧ અને ૨, જે સરપંચ અને નાયબ હતા. ગામના કવિના સરપંચે મામલાતદાર અથવા સ્મશાનગૃહના વહીવટકર્તાઓ પાસેથી કોઈ પરવાનગી વિના અનુસૂચિત જાતિના વ્યક્તિઓના સ્મશાન સ્થળમાંથી ત્રણ વૃક્ષો કાપી નાખ્યા હતા અને તેથી આરોપીએ ફરિયાદકર્તામાં વધુમાં જણાવ્યું હતું. ફરિયાદ એ છે કે, ૦૮. ૦૨. ૧૯૯૯ પર, જ્યારે ફરિયાદી તેના ઘરે હાજર હતો, ત્યારે આરોપી નંબર ૧ અને ૨ લાકડાની લાકડીઓ સાથે ત્યાં આવ્યા હતા અને આરોપીને માર માર્યો હતો અને તેની જાતિના સંદર્ભમાં તેને ગાળો પણ આપી હતી. ફરિયાદ નોંધાતા પોલીસે તપાસ હાથ ધરી હતી અને પૂરતા પુરાવા મળતાં બંને આરોપી સામે આરોપપત્ર દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. સુનાવણીના સમયે, આરોપીએ દોષિત ઠરાવ્યો ન હોવાથી, સુનાવણી હાથ ધરવામાં આવી હતી.

૩. ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ, ફરિયાદી પક્ષે, તેના કેસના સમર્થનમાં, તેમાંથી લગભગ બાર સાક્ષીઓની તપાસ કરી.

૪. આ ઉપરાંત ફરિયાદી પક્ષે તેના કેસને મજબૂત કરવા માટે ઘણા દસ્તાવેજો પણ રજૂ કર્યા હતા, જેમ કે ફરિયાદ, ગુનાના સ્થળનો પંચનામા વગેરે.

પ સાક્ષીઓના પુરાવા રેકૉર્ડ કર્યા પછી અને રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીનો અભ્યાસ કર્યા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટે વિવાદિત આદેશ પસાર કર્યો હતો. તેથી, વર્તમાન અપીલ.

૬. તે અપીલકર્તા-રાજ્ય માટે ભારપૂર્વક રજૂ કરાયેલ એ. પી. પી. શીખીને, ટ્રાયલ કોર્ટે વિવાદિત ચુકાદો અને હુકમ પસાર કરવામાં ગંભીર ભૂલ કરી હતી, કારણ કે તે રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીને તેના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં પ્રશંસા કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી. તેણી દ્વારા તપાસને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ફરિયાદી પક્ષે સાક્ષીઓ તેમજ તેના દ્વારા રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજ પુરાવાને ધ્યાનમાં લેતા, ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીઓને તેમની સામે મૂકવામાં આવેલા આરોપો માટે દોષી ઠેરવવા જોઈએ. તેથી તેણીએ અપીલને મંજૂરી આપવા વિનંતી કરી હતી.

૭ બીજી બાજુ, મૂળ આરોપી-સામાવાળા નંબર ૧ અને ૨ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી બુખારીએ અહીં અપીલનો વિરોધ કર્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે મૂળ આરોપી નંબર ૧ ની મુદત પૂરી થઈ ગઈ છે અને આ બાબત મૂળ રીતે ફરિયાદી પર સૌહાર્દપૂર્ણ રીતે આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે, અને તેથી નંબર ૨ પર સમાધાન થયું છે, અને નામદાર વચ્ચેની મૂળ અદાલત તેને ગુનાઓનું સમાધાન કરવાની મંજૂરી આપી શકે છે, જે ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૩૨૦ ની જોગવાઈઓ અનુસાર સમાધાનપાત્ર છે. વધુમાં, તેમણે આરોપીઓને રજૂઆત

કરી હતી કે અદાલતની સુનાવણી પછી સમગ્ર સામગ્રીને રેકૉર્ડ પર નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવી છે, અને તેથી, આ અદાલત દ્વારા કોઈ દખલગીરીની માંગ કરવામાં આવતી નથી અને અપીલને રદ કરવામાં આવે છે.

૮. અપીલકર્તા-રાજ્ય તેમજ મૂળ આરોપીના વિદ્વાન વકીલ માટે એપ સાંભળ્યું અને તેમની સહાયથી રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીનો અભ્યાસ કર્યો.

૯ જ્યાં સુધી મૂળ આરોપી નંબર ૨ અને મૂળ ફરિયાદી વચ્ચેના સમાધાનના પાસાની વાત છે, તેઓ આ અદાલત સમક્ષ હાજર છે. આ અદાલતની તપાસ પર, મૂળ ફરિયાદીએ જણાવ્યું હતું કે તેણે આરોપી નંબર ૨ સાથે તેની સ્વતંત્ર ઈચ્છાથી અને કોઈપણ ધમકી અથવા દબાણ વિના સમાધાન સ્વીકાર્યું છે. આથી, ફોજદારી કાર્યવાહી સંહિતાની કલમ ૩૨૦ હેઠળ જોગવાઈ મુજબ સમાધાન કરી શકાય તેવા ગુનાઓને આરોપી નંબર ૨ હેઠળ ચક્રવૃત્તિ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

૧૦. જ્યાં સુધી બિન-શમનીય ગુનાઓનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી ફરિયાદી, પોતે અને અન્ય સાક્ષીઓના પુરાવા પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે કથિત ઘટના સમયે ઘણા લોકો ત્યાં ભેગા થયા હતા. જો કે, ફરિયાદી પક્ષના સાક્ષીઓ દ્વારા કોઈ સ્વતંત્ર

સાક્ષીઓની તપાસ કરવામાં આવી નથી, જેઓ તેના કેસમાં આવ્યા હતા અને તપાસ કરાયેલા તમામ રસ ધરાવતા સાક્ષીઓ છે, એટલે કે. પીડબ્લ્યુ-૨ ફરિયાદીની પત્ની છે, પીડબ્લ્યુ-૩ ફરિયાદીનો પડોશી છે, પીડબ્લ્યુ-૪ ફરિયાદીનો ભાઈ છે, પીડબ્લ્યુ-૫ ફરીથી ફરિયાદીનો પડોશી છે વગેરે. આમ, ફરિયાદીના નિવેદન મુજબ, ૦૮.૦૨.૧૯૯૯ ની ઘટનાને વેગ આપનાર સમગ્ર ઉત્પત્તિ જમીન પર પડે છે. વધુમાં, ફરિયાદીના જણાવ્યા અનુસાર, આ ઘટના તેના ઘરની સામે બની હતી, જ્યારે અન્ય સાક્ષીઓએ જણાવ્યું હતું કે આ ઘટના ફરિયાદીના ઘરે બની હતી. તે ઉપરાંત ફરિયાદી અને અન્ય સાક્ષીઓના પુરાવામાં સંખ્યાબંધ વિરોધાભાસ છે, જે મામલાના મૂળ સુધી જાય છે. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, આ અદાલતે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના નીચેના નિર્ણયોના આધારસ્તંભ પરથી આ બાબતની તપાસ કરવી પડશે.

૧૧. ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે આ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલી અપીલની સુનાવણીનું સંચાલન અને નિયમન કરનારા સિદ્ધાંતો, સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નિર્ણયોની શ્રેણીમાં ખૂબ જ સંક્ષિપ્તમાં સમજાવવામાં આવ્યા છે. "મુરલિધર @GIDDA AND ANDR" ના કેસમાં તાજેતરના નિર્ણયમાં. વિ. સ્ટેટ ઓફ કર્નાટકા ", એ. આઈ. આર. ૨૦૧૪ એસ. સી. ૨૨૦૦, સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ સામે અપીલમાં

વડી અદાલતની સત્તાઓ નિર્ધારિત કરી છે. ઉપરોક્ત નિર્ણયના પેરા ૧૨ માં,  
સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું છે;

“૧૨. નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધની અપીલોનો સામનો કરતી વખતે, અપીલ અદાલતે નીચેની બાબતોને ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ: (i) આરોપી વ્યક્તિની તરફેણમાં નિર્દોષતાની ધારણા છે અને ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેની તરફેણમાં નિર્દોષ જાહેર કરવાના આદેશ દ્વારા આવી ધારણાને મજબૂત બનાવવામાં આવે છે, (ii) જ્યારે આરોપી વ્યક્તિ નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ અપીલની યોગ્યતા સાથે વ્યવહાર કરે છે ત્યારે તે વાજબી શંકાના લાભ માટે હકદાર છે, (iii) જોકે, નિર્દોષ જાહેર કરવાની વિરુદ્ધ અપીલને ધ્યાનમાં લેવાની અપીલ કોર્ટની સત્તા ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધાયેલા તથ્યોના નિષ્કર્ષને ખલેલ પહોંચાડતા દોષિત ઠેરવવા સામેની અપીલમાં તેની સત્તાઓ જેટલી વ્યાપક છે. એવું એટલા માટે છે કારણ કે ટ્રાયલ કોર્ટને સાક્ષીઓના વર્તનને જોવાનો ફાયદો હતો. જો ટ્રાયલ કોર્ટ કેસની હકીકતોને વાજબી રીતે જુએ છે, તો અપીલ કોર્ટ દ્વારા નિર્દોષ જાહેર કરવાના ચુકાદામાં દખલગીરી વાજબી નથી. જ્યાં સુધી ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલા તારણો સ્પષ્ટ રીતે ખોટા હોય અથવા કાયદાના ખોટા દ્રષ્ટિકોણ પર આધારિત ન હોય અથવા જો આવા તારણોને ઊભા રહેવાની મંજૂરી આપવામાં આવે, તો તે ગંભીર અન્યાયમાં પરિણમી શકે છે, આવા તારણોમાં દખલ કરવામાં અપીલ કોર્ટની અનિચ્છા સંપૂર્ણપણે ન્યાયી છે, અને (iv) માત્ર એટલા માટે કે અપીલ કોર્ટ પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા અને પુનઃમૂલ્યાંકન પર અલગ દ્રષ્ટિકોણ અપનાવવા તરફ વળેલું છે, જો કોર્ટ દ્વારા લેવામાં આવેલ દ્રષ્ટિકોણ સંભવિત દ્રષ્ટિકોણ હોય તો નિર્દોષતાના ચુકાદામાં દખલગીરી વાજબી નથી. પુરાવાના સમાન સંતુલિત મંતવ્યો ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદામાં અપીલીય અદાલત દ્વારા દખલગીરીમાં પરિણમતા ન હોવા જોઈએ.”

૧૨. "શિવશરણપ્પા એન્ડ અધર્સ" માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત. વિ. કર્ણાટક રાજ્ય ", જે. ટી. ૨૦૧૩ (૭) એસ. સી. ૬૬ એ નીચે મુજબ ધાર્યું છે;

“તે અપીલ અદાલતને સમગ્ર પુરાવાની ફરીથી પ્રશંસા કરવાની સત્તા છે, જોકે, કેટલાક અન્ય સિદ્ધાંતોનું પણ પાલન કરવું પડશે અને તે ધ્યાનમાં રાખવું પડશે કે નિર્દોષતાની બેવડી ધારણામાં નિર્દોષતા પરિણમે છે. ”.

૧૩. ઉપરોક્ત નિર્ણયોમાં સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત ગુણોત્તર અને રેકૉર્ડમાંથી બહાર આવતા વાસ્તવિક દૃશ્યને ધ્યાનમાં રાખીને, તે ગુનો ન કહી શકાય કે તેમની સામે આરોપ મૂકવામાં આવ્યો છે. તેથી, આ અદાલતનો અભિપ્રાય છે કે ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશમાં આ અદાલત દ્વારા કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

૧૪. પરિણામે, આ અપીલ નિષ્ફળ જાય છે અને નામંજૂર થાય છે. ટ્રાયલ કોર્ટનો ચુકાદો અને હુકમ, તારીખ: ૧૮.૧૧.૨૦૦૦, નિશ્ચિત રહે છે. આરોપીના જામીન બોન્ડ, જો કોઈ હોય તો, જામીન પર મુક્ત થાય છે. આર એન્ડ પી ને તરત જ સંબંધિત ટ્રાયલ કોર્ટમાં પાછા મોકલવામાં આવે.

(કે. જે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તી)

ઉમેશ

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.